

К. е. н. Гвініашвілі Т. З., Кравченко С. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ЕВОЛЮЦІЯ РОЗВИТКУ КОНЦЕПЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

До 80-х років ХХ століття концепція забезпечення економічної безпеки не мала широкого поширення серед економістів, а також не була популярною тематикою для обговорення в наукових колах. Сьогодні проводяться дослідження в даній області і в основному вони носять несистемний характер, в них розглядаються досить вузькі питання.

Аналіз процесів розвитку економіки підтверджує наявність в них безлічі тенденцій і факторів, які чинять позитивний і негативний вплив на розвиток економічних систем на макро-, мезо- і мікрорівнях, що обумовлює необхідність формування теоретичних і методичних основ вирішення завдання сталого соціально-економічного розвитку нашої держави, суб'єктів підприємництва і всіх верств населення. Однак, слід відзначити, що на сьогоднішній день не в повному обсязі сформульовані науково обґрунтовані положення економічної теорії, стратегічного управління, які необхідно використовувати для розробки концепцій економічного розвитку і забезпечення економічної безпеки суб'єктів підприємництва і, в свою чергу, країни в цілому [3].

Досліджуючи проблему забезпечення економічної безпеки крізь призму історичних подій, можна стверджувати, що вона безпосередньо пов'язана з питаннями становлення та розвитку держави, нації і досягнення їх економічних інтересів. При цьому з проблемами, що виникають на шляху до високого рівня економічної безпеки, в тій чи іншій мірі стикалися різні держави [5].

В даний час глибокі структурні зміни світового політичного й економічного устрою, які виникли в останні десятиліття ХХ століття, сприяли наданню питань економічного розвитку й економічної безпеки першорядного значення та включенню їх більшістю держав в концепцію забезпечення національної безпеки [2]. Посилилися процеси міжнародної економічної інтеграції в 1980-і роки.

В 1990-і роки різке збільшення потоків руху інвестованого капіталу, сприяло зміцненню позитивних поглядів на глобалізацію світової економіки. Однак, світова фінансова криза, що сталась наприкінці ХХ століття, а також технологічний бум в США на початку 2000-х років, сприяли посиленню інтересу до питань, пов'язаних з досконалістю механізму забезпечення національної економічної безпеки.

Внаслідок впливу науково-технічного прогресу традиційний підхід до забезпечення національної безпеки зазнав змін – в основі національної безпеки знаходяться питання не військового характеру, а економічного характеру. Іншими словами, науково-технічний прогрес призвів до того, що концепція забезпечення національної безпеки країни за допомогою збройних сил, застаріла. На зміну їй прийшла концепція необхідності побудови національної могутності країни на основі наукових і технічних досягнень.

Високотехнологічні розвинені країни демонструють швидке зростання економіки і посилення національної могутності, забезпечуючи тим самим свою економічну безпеку. Відсутність уваги до наукових і технологічних досягнень, в свою чергу, не сприяє поліпшенню рівня економічного розвитку та посиленню конкурентоспроможності країни [1].

На сучасному етапі спостерігається збільшення кількості протиріч і непорозумінь між державами в області економіки, науки і технологій при одночасному зниженні рівня військових конфліктів. Швидкий розвиток високих технологій спричинив структурні зміни в підході до забезпечення економічної безпеки. Фактор науково-технічного розвитку стає ключовою змінною для національної безпеки, рівень науково-технічного розвитку визначає ступінь зовнішнього впливу на національний суверенітет. Іншими словами, наявність передових технологій ставить під сумнів зусилля інших держав щодо забезпечення національної безпеки у зв'язку з тим, що країни з відсталим рівнем науково-технічних досягнень не зможуть виявитися конкурентоспроможними. Оскільки поява концепції необхідності забезпечення національної безпеки було прямим результатом зростаючого впливу світової

конкуренції, розвиток науково-технічного прогресу сприяв переходу конкуренції з області військових озброєнь в область високих технологій, міжнародної торгівлі товарами та послугами [4].

Таким чином, концепція забезпечення національної безпеки була розширена на економічну та технологічну сфери. При цьому розвинуті країни розглядають технічні та економічні переваги інших країн не тільки як стимул для необхідності забезпечення національної безпеки, але і використовують свої переваги для вилучення економічних вигід при здійсненні нерівноцінного обміну з розвинутими країнами.

Список використаних джерел:

1. Гринько Т. В. Механізм функціонування суб'єктів підприємництва в контексті економічної безпеки країни / Т. В. Гринько, Т. З. Гвініашвілі // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2018. – Вип. 3(15). – С. 58-64.
2. Гринько Т. В. Фактори підвищення ефективності діяльності підприємства / Т. В. Гринько, Д. В. Пасека // Економіка і менеджмент-2013: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку: Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції: у 6 томах (м. Дніпропетровськ, 24-25 квітня 2014 р.). – Дніпропетровськ: Біла К.О., 2014. – Т. 4. – С. 103-105.
3. Гринько Т. В. Методичні підходи до оцінки ефективності організаційних змін на підприємствах зв'язку / Т. В. Гринько, М. М. Кошевий, Т. З. Гвініашвілі // Економічний часопис-XXI. – 2016. – №156 (1-2). – С. 78-82.
4. Кавун С. В. Концептуальная модель системы экономической безопасности предприятия / С. В. Кавун // Научный журнал «Экономика развития». – Х.: ХНЕУ. – 2013. – 3 (43). – С. 97-101.
5. Hviniashvili T. Innovative component of national economic security / T. Hviniashvili, V. Rezchikov // Österreichisches Multiscience Journal (Innsbruck, Austria), 2019. – VOL 2, No22. – С. 7-11.